

Progestinska pilula

Sadržaj

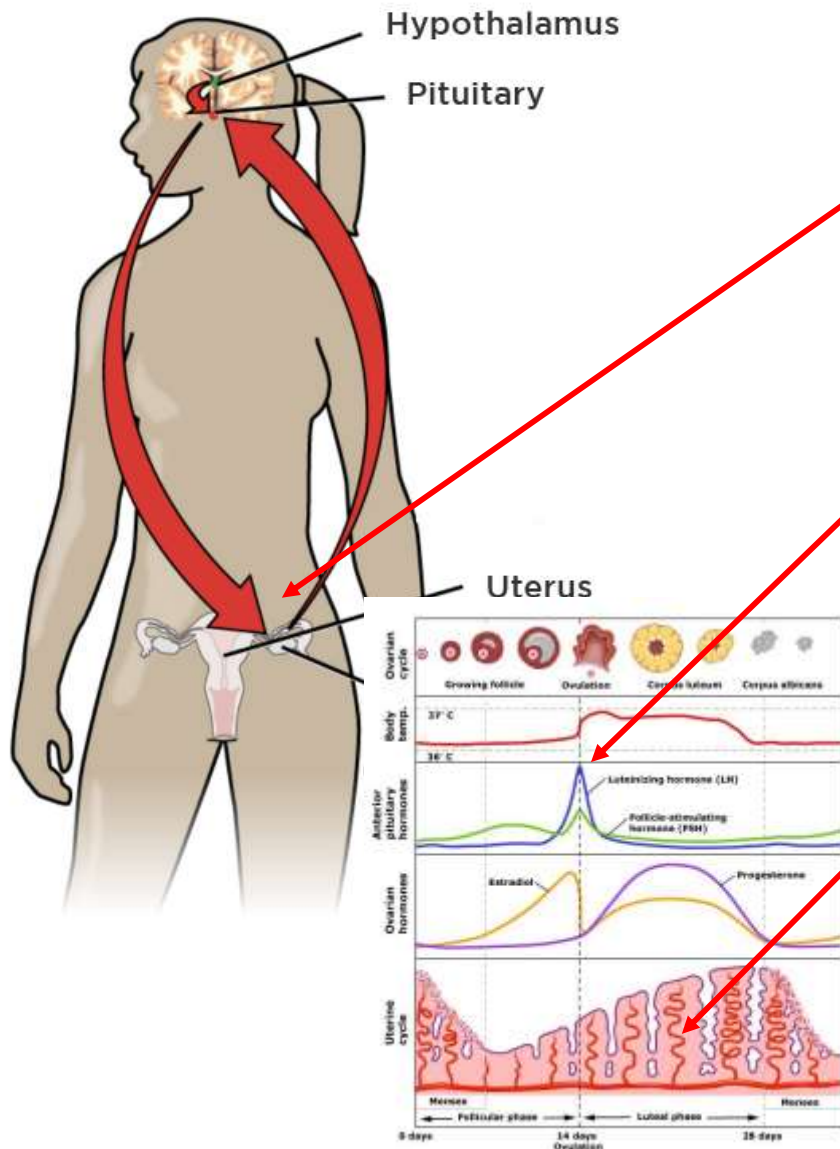
- **Vrste progestinske kontracepcije**
- **Mehanizam delovanja**
- **Efikasnost**
- **Način korišćenja**
- **Prednosti**
- **Nedostaci / rizici**

Vrste progestinske kontracepcije

- Progestinska pilula (POP) – najčešće sa dezogestrelom ili drospirenonom
- Depo-progestinske injekcije: depo medroksiprogesteron acetat (DMPA), norethindron acetat (NETA)
- Intrauterini sistem s levonorgestrelom
- Kontraceptivni implanti: etonogestrel (ENG) implant, levonorgestrel implant



Mehanizam delovanja POP



- POVEĆANJE GUSTINE CERVİKALNE SLUZI
- INHIBICIJA OVULACIJE

Uticaj progestina na skok LH pre ovulacije

- PROMENE U ENDOMETRIJUMU
- atrofija materične sluzokože
- INHIBISANJE CILIJARNE AKTIVNOSTI U JAJOVODIMA

Kontraceptivna efikasnost

Metod	% neplaniranih trudnoća u prvoj godini	
	Uobičajeno korišćenje	Perfektna upotreba
Coitus interruptus	22	4
Kondom	18	2
Kombinovana oralna KC	9	0.3
Progestinska oralna KC	9	0.7
Progestinske depo-injekcije	6	0.2
Intrauterini uložak s bakrom	0.3	0.3
Intrauterini uložak s levonorgestrelom	0.2	0.2
Progestinski implantati	0.05	0.05

Izvor - adaptirano iz: Trussell J. Contraceptive efficacy. In: Hatcher R et al., editors. Contraceptive technology. 20th revised ed. 2011.

Milena se odlučila za progestinsku oralnu kontracepciju.

- **Kako biste joj objasnili način korišćenja progestinskih pilula?**
- **Šta treba da uradi ako zaboravi jednu tabletu?**

Pakovanje sadrži 28 tableta. Tablete se uzimaju u isto vreme svakog dana, kontinuirano bez pauze.

**POP sa dezogestrelom: kašnjenje > 12 sati
(> 36 sati od uzimanja poslednje tablete)**



- **Propuštenu tabletu treba odmah uzeti. Ako je zaboravljeno više od jedne tablete, uzima se samo jedna tableta.**
- **Narednu tabletu treba uzeti u uobičajeno vreme. To može da znači da će se dve tablete primeniti u jednom danu.**
- **Dodatna kontraceptivna zaštita (kondom ili apstinencija) se savetuju naredna 2 dana (48 sati) od ponovnog korišćenja POP.**
- **Hitna kontracepcija je potrebna ako se seksualni odnos dogodio nakon što je propuštena tableta i tokom 48 sati od ponovnog korišćenja POP.**

Početak primene progestinke oralne kontracepcije

Situacija	Kada je početak primene POP?	Da li je potrebna dodatna kontracepcija?
Žena ima menstruacije	U prvih 5 dana	Ne
	Posle prvih 5 dana	Da (48 sati)
Žena je u amenoreji	Bilo kada	Da (48 sati)
Posle porođaja (žena doji ili ne doji)	U prvih 21 dan	Ne
	Posle 21. dana	Da (48 sati), osim ako koristi metod laktacione amenoreje
Posle pobačaja u prvom ili drugom trimestru trudnoće	U prvih 5 dana	Ne
	Posle 5. dana	Da (48 sati)
Početak korišćenja posle hitne hormonske kontracepcije	Odmah posle levonorgestrela ili posle 5 dana od primene ulipristal-acetata	Da (48 sati od početka korišćenja POP)

Petra koristi progestinsku oralnu kontracepciju. Od juče ima mučnine, a javlja Vam se za savet jer je upravo povratila, a pre pola sata popila je kontraceptivnu tabletu.

- Šta biste joj savetovali – kako da nastavi sa korišćenjem progestinske oralne kontracepcije?**
- Šta treba Petra da radi ako se povraćanje nastavi?**

Prelazak na progestinsku oralnu kontracepciju s drugog metoda kontracepcije

Metod koji se napušta	Kada početi POP	Da li je potrebna dodatna kontracepcija?
Kombinovana oralna kontracepcija	Dan 1–2 intervala bez hormona	Ne
	Dan 3–7 intervala bez hormona i prva nedelja posle intervala bez hormona Nedelja 2–3 korišćenja KOK	Da (48 sati)
Drugi POP	Bilo kada	Ne
Intrauterini uložak s levonorgestrelom (LNG-IUS)	Bez nezaštićenih seksualnih odnosa prethodnih 7 dana	Ne, ako se POP započne 48 sati pre ekstrakcije LNG-IUS
Intrauterini uložak s bakrom (Cu-IUU)	Dan 1 – 5 menstruacionog ciklusa Bilo kada u menstruacionom ciklusu	Ne Ne, ako se POP započne 48 sati pre ekstrakcije Cu-IUU

Prelazak na progestinsku oralnu kontracepciju s drugog metoda kontracepcije

Metod koji se napušta	Kada početi POP	Da li je potrebna dodatna kontracepcija?
Barijerni metodi kontracepcije	Dan 1 – 5 menstruacionog ciklusa Bilo kada u menstruacionom ciklusu	Ne Da (48 sati)
Hitna kontracepcija s levonorgestrelom	Odmah po primeni hitne kontracepcije	Da (48 sati)
Hitna kontracepcija s ulipristal-acetatom	Posle 5 dana od primene hitne kontracepcije	Da (48 sati od početka primene POP)

Progestinska oralna kontracepcija je bezbednija od KOK

POP ne sadrži estrogen, pa mogu da je koriste:

- Žene starije od 35 godina koje puše
- Žene koje imaju migrenozne glavobolje
- Žene koje boluju od hipertenzije
- Žene koje doje

Kontraindikacije za POP (kategorija 3 SZO)

APSOLUTNA: karcinom dojke u fazi lečenja

RELATIVNE:

- akutna duboka venska tromboza/plućna embolija
- razvoj infarkta miokarda ili cerebrovaskularne apopleksije za vreme korišćenja POP
- sistemski lupus eritematosus sa pozitivnim antitelima
- migrena sa aurom
- karcinom dojke u remisiji dijagnostikovano pre više od 5 god.
- teška ciroza jetre, benigni ili maligni tumor jetre
- korišćenje rifampicina, rifabutina i antiepileptika koji indukuju enzime citohroma P450

Prednosti progestinske oralne kontracepcije

- **Ublažava dismenoreju i ovulatorni bol u sredini menstruacionog ciklusa.**
- **Zanemarljiv uticaj na lipide, metabolizam ugljenih hidrata i hemostazu.**
- **Pozitivan uticaj na migrenu sa i bez aure.**
- **Ne povećava rizik za kardiovaskularna oboljenja.**
- **Može da redukuje menstruaciono krvarenje.**
- **Može da se koristi neposredno posle porođaja, čak i kada žena doji.**

Nedostaci / rizici POP

- **Nepredvidiv karakter materičnih krvarenja (od izostanaka menstruacija do produženih krvarenja)**
- **Funkcionalne ciste ovarijuma**
- **Bolna napetost dojki ~ 5%**
- **Akne < 10%**
- **Glavobolje < 10%**
- **Moguće interakcije sa lekovima koji indukuju enzime citohroma p450 i biljnim preparatima (kantarion)**

Zaključak

- **Progestinska oralna kontracepcija je bezbedna i veoma efikasna.**
- **S obzirom na to da POP sadrži nisku dozu hormona, veoma je važno da se redovno koristi i da se izbegava upotreba lekova koji pojačavaju njen metabolizam.**
- **POP mogu da koriste žene sa faktorima rizika za kardiovaskularna oboljenja.**
- **Nepredvidiv karakter krvarenja može da bude problem za neke korisnice POP.**